

Αθήνα, 26/7/89

ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Γ.Γ. ΔΕΚΟ

Με δοσμένη την οργάνωση και τις αρμοδιότητες (στις οποίες υπάρχει κάποια ευελιξία) όπως αναφέρονται στον Οργανισμό του ΥΠΕΘΟ και με βάση την σημερινή δομή και τις εμπειρίες της τετραετούς λειτουργίας της, η Γ.Γ. ΔΕΚΟ θα μπορούσε να λειτουργήσει πάνω στις εξής γραμμές:

Ι. Δ/ση Οικονομικών Προγραμμάτων ("Α' Δ/ση")

Βασική ενασχόληση της Α' Δ/σης είναι λογικό να παραμείνει η αξιολόγηση/έγκριση των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ και η παρακολούθηση της εκτέλεσής τους. Η δραστηριότητα αυτή έχει (ή μπορεί να επιδιώκει) δύο στόχους.

- α) έλεγχο των βασικών οικονομικών μεγεθών των ΔΕΚΟ (κυρίως δανειακές ανάγκες και επενδύσεις) στα πλαίσια της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης,
- β) προτροπή στις επιχειρήσεις για καλύτερη εσωτερική οργάνωση και επομένως βελτίωση της απόδοσής τους.

Οι στόχοι αυτοί εν μέρει μόνο υλοποιούνται. Οι λόγοι είναι αφενός η ελλιπής νομική θεσμοθέτηση μέσω επιβολής των αρμοδιοτήτων της Γραμματείας και, αφετέρου και κυρίως, η πολιτική της αδυναμία (οι διοικήσεις πολλών βασικών ΔΕΚΟ ουσιαστικά μπορούσαν να αγνοούν τη Γραμματεία).

Το νομικό γραφείο της Γραμματείας μπορεί να αναλάβει στους επόμενους μήνες να εξετάσει που και πώς χρειάζονται ρυθμίσεις για την πρακτική κατοχύρωση των αρμοδιοτήτων της.

Ενας άλλος παράγοντας που δυσχεραίνει το παραπάνω έργο της Γραμματείας είναι οργανωτικές και λειτουργικές αδυναμίες των ΔΕΚΟ. Στους επόμενους

μήνες μπορεί να γίνει για κάθε ΔΕΚΟ καταρχήν λεπτομερή καταγραφή και ανάλυση των προβλημάτων των οικονομικών τους υπηρεσιών και να προταθούν μέτρα και προγράμματα για να επιδιωχθεί η βέλτιστη λειτουργία τους (από σύνταξη τακτού ταμειακού προγράμματος μέχρι την εφαρμογή του ενιαίου λογιστικού σχεδίου και την άριστη διαχείριση των χρηματοοικονομικών τους πόρων).

Ο βασικότερος ίσως τομέας στον οποίο έχουν διαπιστωθεί σοβαρά προβλήματα είναι ο προγραμματισμός. Μπορεί να επαναληφθεί (συστηματικότερα) η προσπάθεια εισαγωγής ετησίων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων προγραμμάτων στις ΔΕΚΟ. Για ένα τμήμα του ετήσιου προγραμματισμού, αυτό των προσλήψεων, έχουν γίνει ορισμένα βήματα που εμπλέκουν την Γραμματεία, πιο πολύ όμως από τη σκοπιά του κατασταλτικού ελέγχου παρά από επιχειρησιακό προγραμματισμό.

Είναι απαραίτητο να γίνει επανεκτίμηση του όλου πλέγματος ελέγχου των προσλήψεων (ΔΕΚΟ - Γεν. Γραμματεία - καθύλην αρμόδιο Υπουργείο και Υπουργείο Προεδρίας) και της αποτελεσματικότητας του ρόλου της Γραμματείας και του εφαρμοζόμενου συστήματος γενικότερα.

Ένα δευτερεύον από άποψη ποσότητας δουλειάς, θέμα που μπορεί να απασχολήσει ορισμένες ΔΕΚΟ είναι η διαμόρφωση μιας επεξεργασμένης τιμολογιακής πολιτικής.

Η Α' Δ/ση θα πρέπει επίσης να ασχολείται με τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Μέχρι τώρα αυτό ήταν αρμοδιότητα μόνο του νομικού γραφείου με αποτέλεσμα η οικονομική πτυχή των Συμβάσεων να υποβαθμιστεί

II. Δ/ση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (Β' Δ/ση)

Το αντικείμενο της Διεύθυνσης αυτής μπορεί να χωριστεί σε δύο τομείς (οι οποίοι δεν ταυτίζονται με τα δύο τμήματα της Δ/σης στις αρμοδιότητες των οποίων υπάρχει αρκετή επικάλυψη) που γενικά αφορούν:

1. Τη διαμόρφωση ή/και συγκεκριμενοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής όσον αφορά τις ΔΕΚΟ. Μέχρι τώρα σαν γενικές κατευθύνσεις είχαν μπει η εξυγίανση και ο εκσυγχρονισμός. Χωρίς να έχει μειωθεί η ανάγκη γι'αυτά μπορεί τώρα να μπουν σαν γενικές κατευθύνσεις (για μελέτη ή/και για εφαρμογή) η εισαγωγή ανταγωνισμού και η ιδιωτικοποίηση. Η Β'Δ/νση μπορεί να κάνει θεωρητική και πρακτική ανάλυση και συγκεκριμενοποίηση αυτών των βασικών εννοιών-κατευθύνσεων. Αυτό θα αφορούσε το χώρο εφαρμογής (απο κλάδο μέχρι μεμονωμένες δραστηριότητες των ΔΕΚΟ) και τα διάφορα προβλήματα (πχ. λειτουργία χρηματιστηρίου, αντιμετώπιση φυσικών μονοπωλίων, κ.ά), και θα χρησιμοποιούσε την διεθνή εμπειρία (έχοντας, εννοείται, κατ'αρχήν υπόψη την ελληνική πραγματικότητα).

Στα παραπάνω πλαίσια εντάσσεται η κοινωνικοποίηση, που μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτέλεσε βασική κατεύθυνση πολιτικής για τις ΔΕΚΟ πριν το 1985 της οποίας όμως η υλοποίηση ουσιαστικά άρχισε το 1985-86. Πέρα απο ιδεολογικοπολιτικές διαφορές, υπάρχουν καταρχήν δύο θέματα τα οποία συνιστούν μία συνολική και επιμέρους εξέταση και αξιολόγηση της εμπειρίας της κοινωνικοποίησης. Τα θέματα αυτά είναι: (α) τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετώπισε η εφαρμογή του θεσμού, και (β) η γενική αναγνώριση της ανάγκης ή σκοπιμότητας κάποιας μορφής κοινωνικού ελέγχου στις ΔΕΚΟ (ιδιαίτερα τις μονοπωλιακές) και κάποιας μορφής συμμετοχής των εργαζομένων στη διοίκηση. Η γενική επανατοποθέτηση σχετικά με το θεσμό της κοινωνικοποίησης σαφώς θα επηρεασθεί πιο άμεσα απο τις γενικότερες ιδεολογικοπολιτικές κατευθύνσεις της κυβερνητικής πολιτικής στις ΔΕΚΟ.

2. Την εξέταση ή/και προώθηση επιμέρους θεμάτων που αφορούν τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των ΔΕΚΟ :
 - α) Κοινωνικός προϋπολογισμός και απολογισμός. Αποτίμηση του κόστους της κοινωνικής ή μακροοικονομικής πολιτικής που ασκείται μέσω των ΔΕΚΟ καθώς και των οφελών απο τυχόν παροχές και προνόμια, και χρέωσή τους στους αρμόδιους φορείς.
 - β) Σύνδεση αμοιβής με παραγωγικότητα. Εξέταση του θέματος για πιθανή εφαρμογή σε ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις.

- γ) Κρατική εποπτεία και έλεγχος των ΔΕΚΟ. Είναι κοινά αποδεκτό πως για αποτελεσματική λειτουργία των ΔΕΚΟ δεν πρέπει να υπάρχει σφιχτός γραφειοκρατικός εναγκαλισμός τους από το κράτος. Η αυτοτέλεια των ΔΕΚΟ όμως έχει αρκετές προϋποθέσεις και πρέπει να δημιουργηθούν νέοι θεσμοί και αλλαγές στη νομοθεσία (όπως για την απελευθέρωση των αμοιβών των στελεχών κλπ.). Ένας θεσμός που αξίζει ιδιαίτερα να μελετηθεί είναι οι προγραμματικές συμφωνίες κυβέρνησης - διοικήσεων (ή/και εργαζομένων) ΔΕΚΟ. Με στόχο την ορθολογικοποίηση του κρατικού ελέγχου μπορεί να γίνει για κάθε ΔΕΚΟ κατ'αρχήν μία καταγραφή των νόμων, διαταγμάτων αποφάσεων κλπ. που παρεμποδίζουν την λειτουργία τους, και στη συνέχεια προτάσεις για τροποποιήσεις ή κατάργησή τους. Στα πλαίσια αυτής της ενότητας εντάσσεται και η επανεξέταση του συστήματος ελέγχου των προσλήψεων που αναφέρθηκε προηγουμένως.
- δ) Αναπτυξιακά προγράμματα. Κατανομή των πιστώσεων του ΠΔΕ και των κοινοτικών ταμείων και εναρμόνιση των προγραμμάτων των ΔΕΚΟ με τα εθνικά προγράμματα.
- ε) Επιχειρησιακός προγραμματισμός. Προώθηση για εισαγωγή του στις ΔΕΚΟ όπως αναφέρθηκε προηγουμένως.
- στ) Τιμολογιακή πολιτική. Διαμόρφωση γενικών αρχών κυρίως για τις μονοπωλιακές μεγάλες ΔΕΚΟ και διαμόρφωση συνολικής πρότασης που θα λαβαίνει υπόψη τις επιπτώσεις στις επιχειρήσεις και στα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη.
- ζ) Προστασία του καταναλωτή (πολίτη). Η έλλειψη ανταγωνισμού στις μονοπωλιακές ΔΕΚΟ δημιουργεί εκτός των άλλων προβλήματα ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Μπορεί να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας μηχανισμών ή/και θεσμών που να ελέγχουν το πρόβλημα της ποιότητας.

Η επεξεργασία μερικών από αυτά τα θέματα είναι ήδη προχωρημένα, άλλων είχε αρχίσει και σταμάτησε, ενώ μερικά είναι νέες προτάσεις.

Ο αποτελεσματικότερος χειρισμός των παραπάνω θεμάτων κατά τη γνώμη μου, μπορεί να επιτευχθεί με τον εξής καταμερισμό δουλειάς (που τυπικά ισχύει και σήμερα): Τα μέλη της Α' Δ/σης ειδικεύονται "κάθετα" δηλ. αποκτούν την μεγαλύτερη δυνατή εμπειρία και γνώση σε θέματα που αφορούν την κάθε μία ΔΕΚΟ. Τα μέλη της Β' Δ/σης ειδικεύονται "οριζόντια" δηλ. αποκτούν ευρεία γνώση και ει δυνατό

τόν εμπειρία του κάθε θέματος διακλαδικά, δια-επιχειρησιακά κλπ. Στη συνέχεια, ο τελικός στόχος που είναι η εφαρμογή των υπό εξέταση θεμάτων της Β' Δ/σης, επιτυγχάνεται μόνο με της στενή συνεργασία των μελών της Α' και Β' Δ/σης. αφού απαιτείται καλή γνώση των προβλημάτων τόσο του συγκεκριμένου θέματος (π.χ. σύνδεση αμοιβής με παραγωγικότητας) όσο και των ιδιαιτεροτήτων της κάθε επιχείρησης.

Πάνος Μαυροκέφαλος